

Legionärssjuka, patientinformation

Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad

Vad är legionärssjuka?

Legionärssjuka är en typ av lunginflammation som upptäcktes på 1970-talet vid ett utbrott bland amerikanska krigsveteraner. Sjukdomen, som endast drabbar människor, orsakas av en bakterie som kallas legionella. Det finns flera typer av legionellabakterier men *Legionella pneumophila* är vanligast.

Hur blir man smittad av legionellabakterier

Bakterien finns normalt i liten mängd i vanligt kallvatten, både i vattendrag och i grundvatten. Men antalet bakterier där är för litet för att framkalla sjukdom. Om bakterierna däremot har fått möjlighet att föröka sig kan man smittas och bli sjuk om man andas in en vattendimma (aerosol) med bakterier. Det är ofarligt att dricka vatten med legionellabakterier och också att få sådant vatten på huden.

Sådana bakterier växer lättast vid vattentemperaturer på 20–45 °C. Vattenledningsvatten kan vara smittfarligt om kallvattnet är för varmt eller varmvattnet är för kallt. Även stillastående vatten i rören och blindledningar i rörsystemet kan göra att bakterierna lättare kan växa till.

Legionellabakterier förekommer ganska ofta i fastigheter och många kommer i kontakt med sådana bakterier utan att bli smittade. Vattenaerosol uppkommer om man spolar kraftigt i ett handfat eller duschar. I kyltorn, bubbelpooler, större klimatanläggningar och andra apparater med vatten kan det bildas vattenaerosol med legionella, särskilt om dessa anläggningar inte sköts på rätt sätt. Bakterierna kan också finnas i jord och kompost. Personer har smittats när de har andats in jordpartiklar.

Smittan kan inte överföras från människa till människa. Du behöver därför inte vara orolig för att smitta personer i din omgivning.

Den som har nedsatt immunförsvar är speciellt mottaglig för legionellasmitta. Rökare har också större risk att insjukna. Troligen är smitta när man duschar vanligast men i många fall kan orsaken inte fastställas. Risken är också ökad vid utlandsresor.

Vilka är symtomen?

Vanliga symtom vid legionärssjuka är hög feber, huvudvärk, muskelvärk och torrhosta. Diarré kan förekomma och även förvirring. Den lunginflammation som kan utvecklas blir oftast långdragen och allvarlig. Infektionen går att behandla med antibiotika, men inte med penicillin som är standardmedel vid vanlig lunginflammation.

Efter en legionellainfektion känner man sig ofta trött och har nedsatt kondition ganska länge.

Tänk efter - var kan du ha smittats?

Om du fått legionärssjuka kommer din läkare eller någon från smittskyddsenheten att fråga dig om var du kan ha blivit smittad. Oftast kommer smittan från olika vattenaerosolkällor men kontakt med jord kan också vara en risk för vissa typer av legionärssjuka.

Det kan bli aktuellt att kontrollera vattentemperatur och/eller ta vattenprov från vattenledningssystemen i den fastighet där du bor. Oftast utförs provtagningen av personal från kommunens miljö- och hälsoskyddskontor men det är alltid fastighetsägaren som är ansvarig för att se till att fastigheten inte riskerar att sprida legionellabakterier. Fastighetsägaren är även kostnadsansvarig för åtgärder. Beslut om att ta vattenprover brukar göras i samråd mellan smittskyddsläkaren och kommunens miljö- och hälsoskyddskontor.